

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

София, 12 юни 1978 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

ДНЕВЕН РЕД	3 стр.
ПРИСЪСТВУВАЩИ	4
ОТКРИВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	5
ИЗКАЗВАНИЯ	
Мargarита Дупаринова	5, 11
Антония Каракостова	6
Георги Черкелов	8
Рачко Ябанджиев	10
Васил Стефанов	11
Иван Добчев	17
ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	22
РЕШЕНИЕ	23
ЗАКРИВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	23

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

Стенографски протокол

София, 12 юни 1978 година

/Открит в 21,50 часа/

- 0 -

Д Н Е В Е Н Р Е Д

Обсъждане на вторите изпълнители на "Всичко е свършено"
от Олби.

- 0 -

ПРИСЪСТВУВАТ:

Дико Фучеджиев - председател

Рачко Ябанджиев

Маргарита Дупаринова

Антония Каракостова

Иван Добчев

Банчо Банов

Васил Стефанов

Георги Черкелов

Славка Славова

Кирил Неделчев

Николина Лекова

Виолета Бахчеванова

ОТСЪСТВУВАТ:

Филип Филипов -

Кръстьо Мирски

Сава Хашъмов - репетира

Ружа Делчева - болна

Енчо Халачев

Виолета Гиндева - по уважителни причини

Крикор Азарян

Крум Табаков - по уважителни причини

Любомир Кабакчиев - в болница

Николай Николаев - репетира

Камен Зидаров

Кольо Георгиев

Юлиан Вучков

Димитър Канушев

Владимир Каракашев

Симеон Шивачев

Иван Хаджиев

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Откривам заседанието на художествения съвет.

Дневният ред е обсъждането и приемането на вторите изпълнители на постановката "Всичко е свършено".

Има ли други предложения? Няма.

Имате думата.

Др. Дупаринова.

И З К А З В А Н И Я

МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА: Желая от все сърце да поздравя колегите и специално които са тука.

Др. Бахчеванова е винаги много интересна и много силна като актриса. Много интересни неща пак е намерила в този момент с съобщението на смъртта. Много е силен при нея, много интересен. И все пак всичко някакси е нещо, което аз бих очаквала от нея.

За др. Николина Лекова мисля, че това е една задача в извънредно нов план и смятам, че тя с много достойнство, с много голям замах изпълнява тази задача. Просто от все сърце бих искала да поздравя и двете, и специално Нина за това, че в този нов

труден план се извявява така силна, извявява се така неочаквано.

Но съм щастлива също да видя и Дора Глинджева в тази роля.

Хубаво е, че у всеки от изпълнителите има тези силни моменти, тези техни моменти, различни от изпълнението на първия състав. И пак повтарям - това е голяма заслуга за режисьора др. Добчев. Смятам, че така би трябвало да се виждат резултатите във всяка работа в нашия театър. Това е едно много щастливо доказателство за работата в нашия театър, за мащабите на нашите актьорски таланти.

Бих искала да отбележа и това - че др. Раданов, когото видях и в миналото представление...

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ: Израснал е много.

МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА: ... досега е просто израснал.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ: Видимо е израснал.

МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА: Да.

И аз вярвам, че във всяко представление нещата ще улегнат с всеки един от изпълнителите, ако трябва да улягат в тази толкова трудна пиеса.

Смятам, че голямата заслуга в работата над тази пиеса е именно, че е представена темата и реалистично, и все пак изчистена от твърде силните моменти в тази тема. И именно това е едно хубаво и голямо постижение.

Още веднъж на добър час!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: Преди всичко и целият колектив на втория състав, и режисьорът най-вече заслужават да бъдат поздравени за тази специфично творческа интонация, която е потърсена във всеки от създателите на образа. И е много важно, че се е

тръгнало от индивидуалностите на всеки актьор да се намери едно по-друго звучене, едно по-друго решение в същия мизансцен, в същия генерален план на постановката.

Тука специално искам да подчертая в началото на второто действие сцената на масажа между Дора Глинджева и Славчо Митев, която ми се струва, че в първия състав даже малко се губи и разпливява, а тука спектакълът във втората си част започва с една точка, с една умора, с изживяна някаква много силна психическа депресия и от двамата и дава възможност на цялото действие да се изгражда. Струва ми се, че в първия състав там все още има недоизработени чисто технически актьорски неща, специално при Росица за началото на втората част.

Към Софка Атанасова в тази роля - една актриса, която ние много отдавна не сме срещали в нашия репертоар и може би несправедливо е подхождано към нея - искам да оценя нейното много приятно присъствие в този образ и едно малко съжаление, че се загуби метафората може би, което идва и от грима на тази по-странна, по-неочаквана... Аз предполагам и вярвам, съдейки по невероятното израстване, което имат Ганчо и Раданов, че при въртенето, при улягането на спектакъла това нещо ще излезе, защото общо взето в почти ^{всички} изпълнители на втория състав има все още твърде голямата конкретност и приземяване на образите, а този другият, по-символичният, ако мога така да се изразя, план, по-метафоричният смисъл на цялата тази история, която става, по-общозначимият все още ми се струва, че не е излязъл навсякъде.

Специално искам да поздравя Виолета Бахчеванова за невероятно самостоятелното - благодарение и на режисьора разбира се - провеждане на всичките ѝ монолози специално, което просто впечатлява и респектира. Тя е една друга метреса, много по-властна

със самочувствие и справото си да присъствува в този дом и да диктува волята си, и в същото време разбираме до каква степен всичките тези жени и тя са далече и невероятнo по-дребни от първия състав, по-дребнави ако щете, в сравнение с тази личност, която загива, с която не могат да имат контакт.

Изведнъж в изпълнението на този състав излиза и една друга тема, която ми се струва също интересна и показва колко големи възможности дава тази пиеса. Изведнъж си даваме сметка до каква степен нищо не остава от човека сред най-близките му. И на тази тема е построен и образът на Нина, и образът на Виолета, на метресата и на съпругата.

Струва ми се, че днес спектакълът започна малко по-напрегнато, а във втората част се поуспокоиха нещата и може би и самата пиеса е по-силна, и вече публиката навлиза и в мисленето, и в стила на автора и свиква. Но ми се струва, че началото все още е някакси рехаво, специално в дуета между двете, което някакси не се установи и може би първата среща с публиката това някакси попречи на този контакт, който преди това го имат и двете.

Специално искам още веднъж да подчертая, че много ми е скъпа тази самостоятелна творческа интонация на всички изпълнители от този състав.

На добър час!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Др. Черкелов.

ГЕОРГИ ЧЕРКЕЛОВ: Аз искам да кажа едно най-общо впечатление, което е разбира се преди всичко приятно. Това е едно различно звучене не само на изпълнителите, а на цялото представление. Не по основните направления, не по намерението, не по конструкцията на спектакъла, а просто като атмосфера, като нюанси,

като свят. Това, че има различни индивидуалности, които са оставени да се развиват, да се развиват нормално.

Мене също не бих казал, че ме смущава и искам да го отбележа, че малко все още звучат взаимоотношенията на първия план т.е. прекалено много общувате помежду си. Такова впечатление получавам. Защото такава неща общо взето има в тази пиеса - противоречиво! От една страна е задължително да се общува, както във всяка хубава пиеса, защото настреща има човек, който ще ти повлияе на мислите, ще предизвика някаква реакция у тебе, т.е. партньорът ти настреща е жив човек и от него ще се развиват нещата у тебе, а от друга страна в тази пиеса, изобщо в този род пиеси, трябва да върви като при един човек, който умее да прави четири неща едновременно: трябва и да си върви ^{една} ~~и~~ твоя си живо една твоя си линия, една такава твоя самотност, един такъв твоя кръг на внимание и съсредоточеност, и периферно да следя други и да се включва в неговата линия от време-навреме. Сега все още за малко, но това е свършено законно, защото работата действително не е зряла. Ние се разбрахме - тя не е съвсем наред и в другия състав. Защото това е една много голяма лъжица. Много голяма пиеса, много голямо произведение и естествено да не бъде доизпиано съвсем всичко, както трябва. Заявката не, но гаранцията, че това ще стане и с втори ^я състав, е абсолютно налице.

Аз имам един такъв въпрос: Как си представяме, как си представя режисьорът и после ръководството бъдещето на представлението по отношение на това - че има два състава. Два самостоятелни или в една перспектива на смесване: един ще влезе в единия, друг - в другия. Това ме интересува за мене си. Ако може да ми бъде отговорено.

Смятам втория състав за абсолютно достоен. Едно пред-

ставление, което е и същото, и не е същото в приятния смисъл на думата.

На добър час!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Др. Ябанджиев.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ: Аз бих искал да кажа нещо, но просто трябва да се повтори някакси.

На мене това ми направи впечатление наистина - бях приятно изненадан от така наречения втори състав, че всеки един от изпълнителите по свой собствен път, със своите си индивидуалности, със своята творческа индивидуалност е постигнал това, което тука вече се каза - това същото звучене, което се получав и при другия състав. Значи по различни пътища всеки със своята си индивидуалност може да постигне и постига това, което режисьорът е искал.

Звученето на спектакъла в никой случай не е нито понижено, нито намалено. Напротив, всеки има свое индивидуално, собствено звучене.

Приятно е да се гледат и да се слушат такива актриси - казвам за актрисите сега. Особено впечатление ми правят гласовете на всички. Много приятни гласове, с много хубава дикция, с много хубав български език!

Разбира се на места има някъде неща, които се загубват някъде, но те са вече неща, които ще се оправят.

БАНЧО БАНОВ: Сцената с Глинджева е такава, че не се разбира нищо.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ: Да, да, не се разбира там нищо.

Получи се пак нещо и със Славчо Митев с тази кърпа. Някакси трябва да се направи така, че там да пробие текстът, да влезе. Аз като гледах спектакъла тази вечер, понеже вече ми е

познат, гледам не само актьорите, но гледам и публиката как реагира. Ами прави впечатление, че публиката независимо от жегата, независимо от всичко, с много голямо внимание следи всичко, което става, и приема много правилно, много правилно реагира. Чувствувам просто как хората се възхищават от нашия състав, което мене страшно много ме радва.

У почти всички, не у почти, у всички наистина има нещо ново, както каза др. Черкелов. Същевременно спектакълът си е пак на едно високо ниво.

МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА: Ако бихте ми позволили да кажа още нещо. Трябва да отбележа изпълнението на др. ^{София}~~Славка~~ Атанасова, защото независимо от това, че тя много отдавна не е била на сцената в нашия театър, с нищо не е изгубила своето майсторство в интерпретацията и дори бих отбелязала лекотата, с която тя прави ролята, лекотата, с която тя именно интерпретира своята роля - нещо, което не всякога е така лесно достижимо. Специално исках да го кажа ^Утова.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Др. Васил Стефанов.

ВАСИЛ СТЕФАНОВ: Умишлено исках да чуя няколко изказвания преди аз да взема думата, защото не съм гледал първия състав и не съм в състояние да правя никакви сравнения, което вас струва ми се ви улеснява в случая.

Искам да кажа, че като научих, че театърът ще прави тази пиеса, малко се притесних, защото не само от недоверие към Народния театър, но струва ми се, че нашият театър специално има в момента едно увлечение към този драматург, без да съзнава цялата трудност, която той крие в себе си, защото Олби е един постабсурден автор, който е взел в себе си целия абсурд, но го е пречупил в една бих казал реалистична линия, от която пре-

сечка става нещо уж натурно, а в същото време е символно, от една страна е реално, а от друга страна е абсурдно. Една драматургия, в която не можете да намерите конфликт в обикновените опори на действието, но в същото време вървят всички основни линии на голямата западноевропейска драматургия през последните години - темата за смъртта, темата за отчуждението, темата за смисъла на живота и т.н.

Но струва ми се, че нашият театър малко се улавя по онава, което Олби подава като реалистична повърхност, без да си дава сметка за ония големи дълбочини - философски, психологически - които крие тази драматургия, и главно ония клопки, които крие тази драматургия.

Аз имам пред вид и това, че ние не сме изиграли една епоха от 30 години автори и се хвърляме през тези 30 години на един автор, който така да се каже обобщава опита на това време, което ние не познаваме. От тук идваха и моите страхове, защото "Всичко в градината" си е "Всичко в градината", това не е пиеса на Олби. Това е пиеса на Олби и "Вирджиния Уулф" е пиеса на Олби.

От тука идваха и моите предварителни опасения, след като познавах пиесата, която отгоре на всичко е и малко особена с това, че е построена на един малко монологичен принцип - всичките действащи лица имат монолози. Върви диалог, след това започва един монолог-разказ. Всъщност действието не е много оформено. Това всичко представлява една голяма трудност просто за актьорите, дори ако щете за опита на нашите актьори с опит от категорията на Народния театър, актьорите от Народния театър.

От друга страна пиесата е трудна според мен в жанрово отношение и аз искам в тази връзка да кажа нещо за спектакъла.

Според мен вече при Олби нещата вървят в една много специална съчетаност - на трагисатиричност. Тука дори не е трагикомизъм, а е трагисатира. Тази пиеса може да се играе в един съвсем нормален психологически план и тя ще бъде една семейна пиеса. Тя би могла да се играе като чиста сатира и тогава ще бъде нещо страхотно!

Според мен Олби е вървял някъде по средата между сатира и трагедия. И това е сложното. Дори вътре в самия текст се бори едното с другото и има моменти, в които вие не знаете у автора и у персонажа това нещо сатирично ли е, искрено ли е, до каква степен тези герои са отчуждени. Защото сатирата е степен на отчуждение. До къде този текст носи тази степен на отчуждение.

Нова е много сложно и според мене тази сложност намира някакво отражение и в спектакъла. Аз виждам, че усилията на режисьора са били да намери онзи оптимален баланс между тези две основни струи на трагизъм, защото така или иначе тука умира човек и дори онези хора, които са на сцената, те са мъртъвци в някакъв смисъл и тука има някаква трагика, доколкото ние можем хуманно да погледнем на тези хора.

От друга страна е цялата тази сатира на това нищожество, на това човешко нищожество, което е кипнало пред прага на това тайнство, което за Олби е смъртта, в този така висш екзистенциален момент, гледано от гледна точка на екзистенциализма, в този толкова отговорен човешки момент - смъртта, пред който тези хора си говорят за нищо! Тука вече е цялата сатира. И аз така ги разбирам и тези ръце, които ги възприемам като едно въпиешо някъде от земята или откъде едни човешки ръце, които стоят сред тази нищожна среда като един символ на въпиещия хуманизъм, който тука го няма.

Според мен, за да се намери жанровият релеф на спектакъ-
ла, много важно е да се намери ритъмът на спектакъла. Защото
ако една пиеса се завърти по-бързо, тя изведнъж ще стане коме-
дия. От момента, в който едно нормално действие започва да се ав-
томатизира, то започва да става и комично.

Струва ми се, че и в спектакъла един от въпросите, кои-
то поставя, поне за мен, е въпросът за ритъма. Въпросът за ри-
тъма в цялата композиция, въпросът за ритъма и на отделните из-
пълнения.

Да речем ритъма у Раданов аз не го възприемам като ритъм
който ще пасва на тази пиеса. Той ми битовее. Той е много жизне-
но автентичен. Няма го другото - пародийното, гротескното...

БАНЧО БАНОВ: Парадоксалното.

ВАСИЛ СТЕФАНОВ: Не, тука няма парадокс. Парадоксът е ед-
на красива извивка на мисълта. Тука е нещо по-друго, тука е дори
грозно, няма я красотата на тази извивка.

Да речем у Бахчеванова какво ми харесва? Това, че тя
търси вече именно тази гротеска не в пародийното, но тя иска
отвътре да дехуманизира образа, да му отнеме човешкото, да го
доближи до гротеската.

Питам се обаче дали в дозировката на това търсене няма
моменти, където се прескача?

Аз самият изпитах най-голямо удоволствие тази вечер от
този монолог някъде към края на първото действие - онази измис-
лица, която по пиеса трябва да събере едно напрежение, което се
разтоварва в този смях, който руква. Като начин на интерпрети-
ране на този текст според мен това беше най-доброто в представ-
лението, аз го приемам така, докато във втората част вече малко
повтаряне на тази нотка ми се струва едно неподходящо връщане

във втората част.

Струва ми се, че вие всички сте прави в поздравленията, които отправяте към колегите си. Аз съжалявам, че не съм гледал първия спектакъл, сигурен съм, че и там имате основания да говорите за хубави сполуки. Но така или иначе в спектакъла все още ми се струва, че липсват тънкостите, Добчев. Тънкостите в равновесието на тези две начала – ако по принцип приемете моето разбиране за пиесата – и тънкостите в осмислянето на текста. Защото тя казва, че като говори, влага два смисъла в текста си, което за героинята е пародия разбира се, но в пиесата във всеки момент има най-малко два смисъла. И аз мисля, че не винаги спектакълът носи обема на тези два смисъла. Просто от време навреме мелодията се изкачва по петолинието и върви в единия смисъл. Другият, дълбоките разрези струва ми се, че ги няма. И в психологията, и в обобщението, което се търси.

Мисля, че ще бъде грешно да вземете изказването ми като някакъв ловък опит с теоретични аргументи да отрека спектакъла. Мисля, че ако ме разберете така, ще сгрешите. Аз просто искам да обърна внимание на нещо, което в спектакъла – защото спектакълът е добър наистина – е подадено, защото не се съмнявам, че режисьорът го мисли, той го е написал това и в програмата, то си личи, че го мисли и в спектакъла, за това, че и актьорите се подават според мен, има някои начини на интерпретация, които на мен ми стоят малко чуждо в спектакъл на Олби и това може да ви изненада много, но едното от тях е лекарят и другото е Раданов.

За Софка Атанасова вярно е, че тя много отдавна не се е появявала. При нея също има няколко неща, които прескачат мярката, и най-грубото е според мене онази игра с огледалото,

което изведнъж го видят обиграно във финало, но ей богу в момента, в който ~~той~~^{та} извади това грамадно огледало от джоба си така преднамерено натикано в джоба ѝ, само за да се огледа и да се направи, че там не чува снова, което се говори, според мен не върви.

Аз имам пред вид това, че вие ще играете тази пиеса за една публика, която трудно би разбрала може би пиесата, ако вие завъртите спектакъла така, че той свърши 15 минути по-рано, както аз мисля, че би трябвало да се динамизира.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: То сигурно ще стане.

ВАСИЛ СТЕФАНОВ: Защото има неща, които излишно са преживяват. Няма какво да се преживява! И Черкелов е свършено праи че вие общувате прекалено много. Според мене има моменти, в които вие не трябва да се гледате очи в очи и да говорите, като че ли на този човек говорите. Просто вие говорите изобщо. Има таки неща, които ако се превъзмогнат, ще дадат друг хоризонт на спектакъла - по-широк философски и човешки.

Но в усилието да стигнете до един такъв оптимален резултат има опасности спектакълът да остане малко неразбран за нашия зрител. Аз си давам реална сметка за това. Просто защото, пак ви казвам, жаргонно ще го кажа - на нас ни се губят първите седем години, но в случая с Олби има нещо такова. Ние така почваме след първите седем години. Те ни се губят. Ние не сме минали един цял цикъл от наше естетическо възпитание или начин на възприемане и се хвърляме в едно^и нещо, което е обрало опита на това, което ние сме изтървали.

Затова ми се струва, че да речем Софка Атанасова играе по начин, който е много понятен за нашия зрител и така трябва да се играе като че ли, но това не е начинът, който иска Олби.

На добър час!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Друг кой иска думата? Режисьорът иска ли да каже нещо?

ИВАН ДОБЧЕВ: Аз съм благодарен на членовете на съвета, които гледаха и този състав и по достойнство оцениха разликите и индивидуалните постижения на двата състава, и особено това на втория, който в някои отношения за мене като режисьор има една страна на нова линия, която тука се получи по-лесно, някакси по-легна на изпълнителите и аз бях по-спокоен, че нейното провеждане няма да предизвика сътресения и различия между натюррела творческите индивидуалности и възможности на артиста, и това, което като тенденция е вътре в партитурата, аз гоня с една умишленост, с едно да го кажем леко изместване на нещата. Именно тази двуплановост на нещата, т.е. плуват в два плана непрекъснато. Тука имаме реалност, имаме реалистичен психологически театър и същевременно има едно особено приликаване да го наречем с един такъв по-наш термин, за да бъдем съвсем ясни. Приликаване именно на този чист реалистичен психологически монолог, диалог, пласт на пиесата, на което в един момент започваш да погледаш откъм другата му страна и виждаш всъщност това какво е - това е едно бърборене в един момент, който е чужд на тези неща, който всъщност ги отчуждава. Този текст е чужд на тази съкровена сакраментална ситуация, когато един човек умира, която ние наричаме смърт и пред която всички сме равни и всички трябва да благоговеем, т.е. да се страхуваме от нея и да пазим мълчание пред нея, да бъдем с уважение към нея.

А тука има нещо друго. Вглази посочка аз с актьорите, твърде късно разбира се, подхвърлих този ход, това намерение и затова за разлика от първия състав тука има едни такива неочак-

вани неща, които все още плахо бяха изявени тази вечер.

Особено съм доволен от това, което направи Виолета Бахчеванова, която го проведе, въпреки съмненията, колебанията, някъде излитанията в другата линия, за която говори Васил Стефанов. че някъде малко се премина границата, но това няма значение, аз съм много доволен, че тази посока, тази именно линия на образа беше защитена и съм за себе си прав и доказах на себе си, че всъщност по-вярното разчитане на пиесата стана днеска. Това за мене е по-верният прочит на пиесата.

При първия състав има едно много плътно психологическо покритие, обаче там липсва именно това леко изместване и поглеждане отстрани и на себе си, и на цялата тази история. И тогава това ще стане точно онова, за което говори Васил Стефанов - някакси трагифарс, нещо на ръба между трагиката и фарса, между трагиката и гротеската и сатирата.

Това, което направи Николина Лекова, също е в една степен различно от това, което например прави Славка Славова в ролята, и то също не е въпрос на търсенето само на различни температури, разбира се тука при нея е много трудно да го направи за две-три репетиции това, което вече беше поето като нова линия, когато бяха овладяни всички намерения, когато беше овладян целият текст когато беше овладян целият сюжет, цялото място на тази роля в пиесата, а като въвеждане на едно в крайна сметка нещо, което при първия състав премина малко в посока на ония постепенни натаманявания една към друга, докато тука вече определено поехме курс към състезание, към съревнование. Вече се съревноават поотчуждени. Едно съревнование по отчуждение - кой по-малко му пука от това, че някой там умира! Кой по-малко ~~ми~~ се томрози! Кой е по-издръжлив! Кой - да го наречем така - по-ербац ще се

покаже пред смъртта.

Това те двете го демонстрираха и според мене много добре.

Сега доколкото се касае за отделните изпълнители, аз имам много големи притеснения около другите - Славчо Митев, Дора Глинджева, Софка Атанасова.

Славчо Митев и Дора Глинджева, особено Дора Глинджева, направиха просто един невероятен скок за една-две репетиции и за тях съм напълно спокоен. Но при Софка Атанасова има неща, които вървят в посока на въпрекизма. Аз не мога, някакси не съм готов там. Нямах и време за това да мисля, да намеря друго решение. А тя не приема решението на първия състав, тъй като това би значило всъщност тя да повтори другата изпълнителка, което наистина не е честно и за мене, и за нея, защото какво приятно има в това да копираш някого, който преди тебе е направил нещо.

Аз имам вече едно решение, но струва ми се, че нямам време и може би по-нататък ще се опитам постепенно да го въведа. Но тя наистина е вънка от играта, тя е вънка от стила. Това го знам и го признавам. Тя не влиза вътре в тази игра - такава сложна. Тя не е онова, което търсехме, което при Таня Масалитинова вече е получено категорично като заявка. Т.е. тя е и това, но може да се помисли и за нещо друго. А пък аз говоря така като някаква малко имагинерна, като един такъв инфернален образ, който "аз съм и в бита, аз имам огледало, готвя, дъвча, пуша и т.н. но аз още същевременно съм и трансцендентна" - едно такова особено понятие.

Някакво нищо, дошло там от... Аз съм нещо много вечно! Аз съм вечна като смъртта! Аз присъствавам и толкова близко съм, така непрекъснато боравя със смъртта и всичките тези неща, че

всъщност вече съм се... И толкова съм стара, както това е подадено вече от автора, че всъщност аз вече съм престанала да живея някакси. Може би живея извън това време и пространство, в което вие тука се мъчите да решавате някакви свои проблеми. Аз нямам проблеми.

Т.е. тя няма проблеми. Това е нещо, което в пиесата го има. При нея нещата остават в бита. Това е вярно.

По другите оценки и забележки бих могъл да кажа, че разбира се е много вярно това, че може и трябва естествено това което каза Георги Черкелов, да стане - да се преодолее този момент, който според мене е малко страх на артистите - страх да прескочат този етап. Аз съм имал непрекъснато, много пъти настоявания, които вероятно са необясними понякога за тях. Някъде се е постигнало това, а някъде това е просто определен мизансцен: ~~Тука~~ няма да гледаш в очите на този, а ще говориш на този, като гледаш в очите на онзи. Тука ще гледаш този, докато говориш на онзи.

Ето това нещо, което е някакси извън нормалните човешки неща, които те като ненормални хора не могат да поемат още върх себе си.

Така че ние с вас сме на ясно. Ние в много неща сме го провели и си мисля, че вероятно работата опира вече до... Разбира се той говори за нещо, струва ми се, че говори, но искам да го разшифровам, вече не говори само за тези неща, които са режисьорска партитура, а говори точно за това: в момента гледам през тебе, гледам като през стъкло. Виждам те и ти говоря, но минавам пред тебе. Ти просто не съществуващ в някакъв момент.

Ето това размиване на фокуса, това говоря през тебе, обаче аз не те оценявам като човек, аз не гледам твоите очи, не

търся там другия човек, а ти си просто някакъв пункт за мене, през който минава погледът ми.

Ето това нещо, което е вече въпрос на по-сложно осмисляне на нещата и вероятно на една голяма стабилност на актьорит, която надявам се те ще придобият, тъй като е много трудно да работиш с партньор, а всъщност да работиш през него. Това естествено е почти невъзможно. Така нищо не може да стане. Ще стават непрекъснатите монолози.

Това, което ми хареса в днешното представление, беше онова, което донесе Виолета Бахчеванова с особения напрегнат ритъм. Тука има едно отражение, има нещо такова - някой, този там отглътка, вече започна да става по-ясен, по-осезаем, почнах ме да го усещаме какви неща е харесвал той, с какво е живял и изведнъж колко това са невероятни човешки мащаби, неща, които една такава жена някакси са я превърнали в повече от жена. Тя вече не е жена, тя е като жена с мустаци, тя е като жена фелд-фебел, тя е жена генерал от пентагона. И почват да излизат на яве тези именно невероятни мащаби, търсения и подавания на пиесата, че там не умира кой да е, там не умира какво да е, даже не умира конкретен човек, а умира цяла американска мечта, там умира една цяла Америка, там умира цял един идеал, там умира един XIX век, който, както при Мрожек, се ражда бебе с мустаци или нещо такова, останките от него са вече се движат, живеят, оживяват в XIX век, но вече това е някаква игра малко на Стриндберг, мъртвешки танц ли е, какво е, нещо такова има.

Това нещо се получи и аз съм много доволен, че в този аспект поне спектакълът има от чисто моя користна гледна точка категоричност в онова, което естествено беше мое намерение да постигна.

Друго не ми остава освен да благодаря особено на двете актриси, които преживяха в тези последни репетиции доста напрегнати и тежки минути, да прескочат от нормалното, от разчитане на нормалната работа върху една пиеса да скочат в една друга територия. И съм много доволен, че всъщност това стана абсолютно по взаимно съгласие, със спонтанно желание да стане, да се мине нататъка, да се прескочи този пласт.

Това е, което имам да кажа.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Друг някой да иска нещо да каже?

Няма.

Искаш ли нещо да кажеш, Виолета.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Днес два пъти го играхме и е много мъчително.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Другари, аз смятам, че тази вечер гледахме, с изключение на Софка Атанасова, може би понеже Таня Масалитинова прави много добре тази работа и затова ми беше малко бледо, нещо хубаво. Много съм доволен от останалите изпълнители. Гледахме едно представление, което във всички случаи е равностойно на другия състав, и с тези неща, които тука каза др. Добчев.

Моля да се обърне сериозно внимание на това, което каза др. Васил Стефанов, което е много сериозно, с едно дълбоко познание на този театър и на този автор, на този тип автори изобщо, и в процеса на работата, която и режисьорът, и актьорите, които са интелигентни хора, разбират тези неща, има да правят още, нещата да се доведат до техния най-добър завършек. Още повече са-

мият режисьор има съзнание за тези неща, познава ги, разбира ги приема ги.

Да се надяваме, че всичко ще бъде направено и ще върви в тази посока.

Не искам да влизам в подробности. Тука се казаха достатъчно неща.

Благодаря на всички актьори от втория състав, които в един такъв срок, с усилията на режисьора и на всички участници и от двата състава, но изпълнителите от втория състав също успях да влязат в атмосферата и да ни покажат едно представление, което заслужава само нашата адмирация.

Смятам, че можем да оформим следното

РЕШЕНИЕ:

Художественият съвет приема изпълнението на вторите изпълнители в постановката "Всичко е свършено".

ГЕОРГИ ЧЕРКЕЛОВ: С аплауз.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Да.

С това приключваме.

/Закрито в 22,30 часа/

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Д. Фучеджиев/

СТЕНОГРАФ:

/Д. Лазов/